

Självständigt arbete, Påbyggnadskurs Krigsvetenskap (15 HP)

Författare: Carl Mårtensson Klofelt	Årskull: OP 21-24
Lärosäte: Försvarshögskolan	
Handledare: Björn Sjöblom	
Antal ord: 11 557	
Nya i Försvarsmakten: En diskursanalys av attityder mot nyexaminerade officerare	
<u>Abstract</u>	
Military organizations are grounded in their personnel capabilities. With those types of organizational components, social directives and normative undertones are a definitive contributing factor in the modern military social structures. In recent years, militaries have changed due to international consequences and changing social standards, one of those being reformations in officer training and expectations. Whereas before on hands tactical practices where the norm, academic and technological studies have taken a more prominent position in officers' repertoire. This study examines the discourse of recently inducted military officers and how the normative vision of them are created within the Swedish armed forces (SAF), combining discourse theory and inductive method to examine potential themes and discrepancies within occurring discourse originated from various discussion forums. The result of this study shows that there are several prevalent themes within discourse about the performances and capabilities that recently graduated officers display, these three identified areas being results from their education, social interactions and the needs of the armed forces. Furthermore, the study shows that even though there is occurring positive sentiments, most of the arguments are critical and are often presented without any sort of incitement to correct or compromise a solution. All this possibly having large consequences on operational and communicative effectiveness within the SAF.	
<u>Nyckelord:</u> Officerare. Diskursanalys. Försvarsmakten. Michel Foucault.	

1. Inledning

- 1.1 Problemformulering
- 1.2 Tidigare forskning
 - 1.2.1 Forskning om officerskårer
 - 1.2.2 Forskning om militära diskurser
- 1.3 Syfte och Forskningsfråga
- 1.4 Avgränsningar
- 1.5 Begreppslista
 - 1.5.1 Officersutbildning
 - 1.5.2 Officerare

2. Teori

- 2.1 Michel Foucault: *The archeology of Knowledge (1972)*
 - 2.1.1 Innehåll
 - 2.1.2 Betydelse
 - 2.1.3 Teorins lämplighet för studien

3. Metod

- 3.1 Forskningsdesign
- 3.2 Material
- 3.3 Källkritik
 - 3.3.1 Äkthet
 - 3.3.2 Oberoende
 - 3.3.3 Samband
 - 3.3.4 Tendens
 - 3.3.5 Sammantagen trovärdighet
- 3.4 Forskningsetik

4. Analys

- 4.1 Officersprogrammet
- 4.2 Krigets krav på officeren
- 4.3 Individualisering och kommunikation
- 4.4 Organisatorisk problematik
- 4.5 Två aktuella skolor

5. Avslutning

- 5.1 Slutsatser
 - 5.1.1 Utbildning
 - 5.1.2 Sociala utbyten och individer i kollektivet
 - 5.1.3 Försvarsmaktens behov
 - 5.1.4 Summering resultat
- 5.2 Diskussion
- 5.3 Vidare forskning

6. Källhänvisning

- 6.1 Artiklar, böcker och empiri
- 6.2 Tabeller

1. INLEDNING

1.1 Problemformulering

Militära organisationer är föränderliga i samflöde med samhällets utformning av normativa åsikter och ställningstagande, med personalen som utformar dessa antingen omfamnade eller försummande av aktuella opinioner. Dessa förändringar orsakar såväl organisatoriska förändringar som sociala påföljder för militära organisationer, med personalen som utfördare i huvudfokus. Ledberg skriver att dessa påverkansfaktorer utifrån samhällets föränderliga natur har i modern tid bidragit till att utöka klyftorna mellan traditionella åtstramade militära värderingar och modern individualism¹. Medan organisationen står inför förändrade värderingar i samhället, kvarstår dess starka traditioner och hierarkiska strukturer. Detta skapar en intressant spänning mellan unga officerares egna förväntningar och den professionella identiteten som de tilldelas eller förväntas anta.

Forskning om militär diskurs förhåller sig ofta till de mest aktuella områdena för just myndigheten i fråga, då värderingar är problematiska att generalisera på en allmän nivå då dessa är föränderliga utifrån samhällets perspektiv och tolkningar inom forskning. Denna studie bidrar att påpeka påverkansfaktorer för militär dynamik, ledarskap och socialisering inom militära organisationer.

Svenska Försvarsmakten har sedan millenniumskiftet genomgått flertalet förändringar som lett till nuvarande kvarlevor i personalområdet². Genom att analysera diskurser kan befattningshavare bättre förstå vilka utmaningar nya officerare möter när de kliver in i sin roll och hur detta påverkar organisationens långsiktiga förmåga. Tidigare forskning inom militär diskurs har ofta fokuserat på organisationskultur som helhet eller på övergripande ledarskaps principer. Samtidigt har frågor om skillnader i förändring till följd av omvärldsläget och individualism fått ökad uppmärksamhet i civila organisationer, men få studier har undersökt hur dessa aspekter påverkar nya officerare specifikt. Denna studie analyserar hur diskurs om nyexaminerade officerare i Försvarsmakten bildas, detta genom att analysera debattinlägg på olika internetforum avsedda för frågor och diskussioner gällande Försvarsmakten med en intuitiv tolkande ansats för att sedan lyfta fram resultat i form av uppfattade teman.

Genom att analysera dessa diskurser kan vi få en djupare förståelse för de utmaningar som nya officerare möter och hur detta påverkar organisationens långsiktiga förmåga att attrahera och behålla kompetenta ledare. Detta är särskilt relevant i en tid när militära organisationer, som traditionellt är rotade i konservativa värderingar, tvingas anpassa sig till en snabbt föränderlig samhällsutveckling³.

Denna studie bidrar till forskningen om militär dynamik, ledarskap och socialisering genom att analysera hur diskurser påverkar och bygger bilden av nyexaminerade unga officerare. Den tvärvetenskapliga ansatsen, som kombinerar krigsvetenskap och militärsociologi, möjliggör en bredare analys av hur språk och normer inom Försvarsmakten både formar och utmanas av nya generationer av officerare. Även om sociologi inte direkt uppfattas som en del av

¹ Sofia, Ledberg, K. *Officeren, Staten och Samhället*. Nordic academic press, 2019, s. 18.

² Överbefälhavaren. (2022). *Dagorder*

³ Sofia, Ledberg, K. *Officeren, Staten och Samhället*, s. 47.

krigsvetenskapen, tar krigsvetenskaplig forskning om den militära professionen avstamp i tvärvetenskapliga baser, som sociologi och statsvetenskap⁴.

1.2 Tidigare forskning

Den tidigare forskningen i relation till studiens valda ämne är efter forskning i både digitala och fysiska databanker varierande i utbud. Av denna anledning förhåller sig den tidigare forskningen till två områden: Officerskårer och militära diskurser. I anseendet om militära diskurser återfinns tidigare forskning om separata ämnen inom huvudämnet som pekar på specifika individuella fokusområden. Av denna anledning tar detta kapitel avstamp i diverse fokusområden och belyser hur separata diskursområden bildar tematiska mönster samt tillfogar separata områden till huvudämnet militär diskurs. Ytterligare, avseende tidigare forskning om officerskårer, är detta av relevans genom att det ger inblick och förståelse för vilka grunder den nuvarande militära hierarkin och strukturen byggs på, samt om detta inom forskningen påvisar redan befintliga negativa och positiva effekter.

1.2.1 Forskning om officerskårer

Sofia K Ledbergs bok *Officeren, staten & samhället*, ger utvecklade argument och bakomliggande förklaringar till hur de olika officerskårerna har såväl förändrats utifrån utomstående påverkningar, som inbördes problematik och splittringar⁵. Alla dessa med hänvisning till huvudsakliga professionen i hur enskilda officerare utifrån personliga faktorer som kunskapsnivå och egna åsikter, i samband med socialiseringsprocesser, skapar en representation för samtliga i officerskåren⁶.

Ledberg beskriver hur det återfinns flertalet interna konflikter inom officerskårer, inte minst hänvisar hon till de konflikter som uppstår i samband med samhället utveckling och förändringar av sociala normer, ideal och värderingar om just vad officerare bör finna viktigt⁷.

Vidare, påpekar Ledberg hur andra forskare, fokuserar in sig på att officerare bör enbart förhålla sig huvudsakligen till kärnverksamheten för militären, alltså väpnade striden. Ledberg förklarar hur forskare tillkännager att mindre administrativa uppgifter för den vardagliga verksamheten får förekomma, dock aldrig överta prioritering från kärnverksamheten, då detta kan leda till förträngning av professionella utövanden som officerare är avsedda att genomföra.⁸

Ledbergs forskning påvisar tydligt att det finns interna såväl som externa påverkansfaktorer som när dessa samordnas och koordineras på ett korrekt sätt, som överensstämmer med samtliga involverade parter uppfattningar, kan officerskåren agera på ett uppfattat professionellt sätt. Dock betonar Ledberg att det är en förändring som har skett genom tiderna och att denna förändring fortsätter kontinuerligt av officersprofessionen och de värderingar som konstruerar officerares tillvägagångssätt för strukturering av organisationen och hur saker bör utföras⁹.

Ledberg beskriver tillika hur relevansen av officersutbildning och avvägningar mellan praktiska förmågor och teoretisk kunskap för Försvarsmakten, samt påpekar att separat inverkan av dessa

⁴ Sofia, Ledberg, K. *Officeren, Staten och Samhället*, s. 11.

⁵ Sofia, K, Ledberg. *Officeren, staten och samhället*. Nordic Academic Press. 2019, s. 23-24.

⁶ Ibid., s. 14.

⁷ Ibid., s. 28.

⁸ Ibid., Kap 3.

⁹ Ibid., s. 11.

aspekter har vart historiskt genomträngande¹⁰. Ledberg påtrycker att utbildningsinflationen inom försvarsmakter i Europa har vart stöttande i att bilda en sammansatt kår men lider utav föränderliga förhållanden som inskränker eller förminska andra områden annars sedda som prioriterade, där benämns främst beprövad erfarenhet.¹¹ Ledberg misslyckas dock i att beskriva huruvida detta varit liknande inom officerskårer där olika individer besitter olika typer av utbildning samt hur skiljaktigheter mellan individer påverkat enheter eller hela organisationen. Hon framhäver dock att kritik finns riktad mot akademiska beståndsdelar inom officersutbildningen, samt att det finns en delad uppfattning av utbildningen, dock inte betonar just vilka grupper som idkar för vilka argument¹².

Nilssons & Österbergs artikel ”Professional Socialization During Restructuring: A Study of Workload and Career Time” i tidskriften *Armed Forces & Society* analyserar utifrån samtalsintervjuer hur ingåendet i arbetslag bland nya officerare och specialistofficerare är påverkat utav organisatoriska strukturer¹³. Detta grundar sig i identiteter baserat på erfarenhet, som senare mynnar ut i praktiska åtgärder, som enligt författarna påvisar negativa effekter inom arbetsmiljö och arbetsbelastning¹⁴. Författarna analyserade ett tiotal specialistofficerare och officerare från Försvarsmakten och nyttjade sig utav Foucaults teori om uteslutning genom klassificering och applicerade på Habermas teori om kommunikativa handlingar.¹⁵

Deras slutsatser kan sammanfattas i att det återfinns organisatoriska konsekvenser, primärt negativa. Dessa konsekvenser är uppstrukturerade utav organisationen och återspeglas i de nyanställdas professionella utveckling och uppfattade acceptans¹⁶. Deras artikel belyser dock ej vilken typ av diskurs eller bakomliggande organisatoriska anledningar som förekommer, vilket negativt påverkar deras analys, då dessa hade belyst organisationen ur deras perspektiv.

För att belysa hur officerskårer är påverkade internt och socialt så är Hanne Eggen Røisliens artikel en inblick. Hon analyserar hur olika organisatoriska tvister uppstår i samband med hur skiljaktiga åsikter mellan olika officerare påverkar uppfattningen om specifika uppgifter samt hur dessa bör utföras för att maximera utfallet¹⁷. Utifrån hennes analys bestående av 10 – tal intervjuer och slutledning om hur de varierande uppfattningarna om såväl befattningshavarna som deras tillvägagångssätt för arbetsutövande, så påstår Røislien att det återfinns en tydlig diskrepans¹⁸. Denna skiljaktighet, leder till skiljaktiga uppfattningar om inte bara individer och deras uppfattningar utan även om hur uppgifter bör utföras, ledandes till att konflikter som uppstår inte nödvändigtvis behandlar samma problematiska dilemma utan i stället blandas ihop och missuppfattas av både de yngre officerarna och deras överordnade¹⁹. Detta skapar en skiljaktighet inom pålitlighet mellan de mindre erfarna officerarna och deras överordnade,

¹⁰ Sofia, K, Ledberg, *Officeren, staten och samhället*. s. 25.

¹¹ Ibid., s. 63-94

¹² Ibid., s. 96-97

¹³ Joel Nilsson, Johan, Österberg. (2022-10). ”Professional Socialization During Restructuring: A Study of Workload and Career Time”. *Armed forces and society*, Vol.48 (4). DOI: 10.1177/0095327X211022225, s. 882.

¹⁴ Joel, Nilsson, Johan Österberg. ”Professional Socialization During Restructuring: A Study of Workload and Career Time”, s. 881.

¹⁵ Ibid., s. 883-888.

¹⁶ Ibid., s. 878-888.

¹⁷ Hanne Eggen, Røislien. (2015-10). “When the generation gap collides with military structure: The case of the Norwegian Cyber Officers”. *Journal of military and strategic studies*, Vol.16 (3). ISSN: 1488-559X, s. 23.

¹⁸ Hanne Eggen, Røislien. (2015-10). “When the generation gap collides with military structure: The case of the Norwegian Cyber Officers”, s. 35.

¹⁹ Ibid, s. 36.

ledande till misstro av varandra i deras expertis och lojalitet till det hierarkiska systemet. Enligt Røislien leder detta stundtals till att mellan yngre och äldre officerarna skiljer uppfattningar om vad kärnämnet cyberförsvar betyder²⁰.

Det Røisliens forskning bidrar till området officerskårer tillsammans med Ledberg och Österberg & Nilsson är att de alla separat beskriver hur officerskårer inom forskning påvisas ha ett multum av påverkansfaktorer, dessa alla varierande i både organisatorisk vikt, konsekvenser och orsaker. Det alla dessa delar i uppfattningen är att flertalet av de problem som tillstår officerskårer är på grund av de förändringar som skett, samt en social utveckling av hantering av såväl hierarkiska strukturer som uppfattningar om vilka attribut, handlingsätt och typer av verksamheter som anses som viktiga för just en officer.

De samtliga nämnda forskare skiljer sig inom är deras valda fokusområden för analys. Ingen utav de nämnda forskningsarbeten bearbetar och behandlar officerskårer utifrån ett helhetsperspektiv med inkluderande detaljområden, i stället fokuserande på hur en viss del bidrar till helheten. Detta är inte att anse som att helheten missas, i stället belyser hur olika kategoriska forskningsområden är en del av en helhetseffekt, såväl som att resultaten har olika typer av både verklighetsbaserade och hypotetiska konsekvenser.

1.2.2 Forskning om militära diskurser

Forskning om militära diskurser bygger i sin helhet upp en uppfattning om hur militära diskurser utformas och hur den kan vara skiljaktig från andra typer av diskurser beroende på flertalet faktorer. Ett sådant exempel är Nataliya Bhinders forskning om diskurs mellan unga officerare i Ukraina i efterlevnaden av COVID-19 pandemin. Enligt Bhinder så påvisas det en förändring i det utvalda empiriska underlaget. I sin artikel undersöker Bhinder hur COVID-19-pandemin har påverkat kommunikationen bland unga militära ledare.²¹

Hon lyfter fram att professionell diskurs har förändrats genom utvecklingen av mer stängda och indirekta uttrycksformer, samt genom införandet av nya ord, grammatiska strukturer och stilistiska drag²². Samtidigt har utmaningar som spridning av falsk information och missbruk av informations- och kommunikationsteknik (IKT) blivit allt vanligare kombinerat med en ovilja att nyttja icke-verbala kommunikationsverktyg²³.

Studien pekar på att pandemin inte bara förändrat sättet ledare kommunicerar, utan också deras beteenden i grupp. Ledare har fått en mer framträdande roll, särskilt inom kollegialt lärande, där fokus ligger på att utveckla kritiskt tänkande, självständig framställning och förståelse av professionella uttalanden. Ansvarsfördelningen har också förändrats, med ökat ansvar för den som kommunicerar.²⁴

Bhinder framhåller att unga officerare och kadetter har visat stor anpassningsförmåga till dessa förändringar. Trots utmaningarna fortsätter de att utföra sina uppgifter med disciplin, hög

²⁰ Hanne Eggen, Røislien. (2015-10). "When the generation gap collides with military structure: The case of the Norwegian Cyber Officers", s. 38.

²¹ Nataliya, Bhinder. (2022-01-24). "The Reshaping of Professional Discourse among Young Military Leaders during the COVID-19 Pandemic in Ukraine". *Arab World English Journal 2nd Special Issue on Covid 19 Challenges*. DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/covid2.6>, s. 86.

²² Nataliya, Bhinder. "The Reshaping of Professional Discourse among Young Military Leaders during the COVID-19 Pandemic in Ukraine", s. 92.

²³ Ibid., s. 94.

²⁴ Ibid., s. 91.

motivation och psykologisk beredskap för högriskmiljöer²⁵. Artikeln är en av de första studierna som belyser dessa förändringar och bidrar med viktiga insikter om den pågående utvecklingen av unga militära ledares kommunikation.

Betydelsen av detta är innebörden av en viss typ av kommunikation. Bhinder beskriver i sin studie att det har uppstått nya typer av kommunikation mellan unga ledare som förevisar sig i former inte tidigare förekommande²⁶. Dock misslyckas Bhinder att påpeka de konsekvenser som tillkommer av implikationen av denna typ av kommunikation inom krigsorganisationen, om denna typ av diskurs visar sig gynna eller försumma andra typer av kommunikation och samarbete är inte diskuterat eller ens påpekat. Det Bhinder ytterligare i sin studie misslyckas med är att påpeka hur en ny typ av kommunikation mellan enbart unga inte nödvändigtvis kan gynna den övergripande organisationen, vilka resultat exempelvis kan uppstå genom att använda denna typ av kommunikation med överordnade äldre officerare? Detsamma gäller för situationer där möjligheter till extensiva diskussioner inte är tillgängliga, dessa scenarion lyfter Bhinder upp själv som en möjlig negativ påföljd men att den inte kunnat analyseras inom ramen för hennes studie²⁷.

I sin studie, beskriver Darlene M. Iskra hur diskurser avseende utökningen av befattningar för kvinnor i marina miljöer har presenterats, bakgrunder för åsikterna och skillnader i artiklar från olika årtal²⁸. Inom studien till skillnad från Bhinder, nyttjar Iskra ett större tidsspänn för att undersöka diskurser under en längre period. Det resultat som Iskra kommer fram till är att kulturella faktorer som traditionella värderingar och varsamhet att riskera negativ påverkan i ett anseende, leder till uteslutande av förändring²⁹. De diskurser som förekommer centraliserar sig i olika teman där det huvudsakliga framträdandet är fruktan för negativa sociologiska konsekvenser, såsom uppfattat samhörighet i benämningen brödraskap samt de olika behov som kvinnor påpekas behöva till skillnad från män³⁰. Vidare så framför Iskra de institutionella politiska åtaganden som gjorts och hon påpekar att personalbehov kan komma att tippa de åtstramningar som fortsätter att finnas, institutionellt såväl som socialt³¹.

En bristande aspekt av Iskras studie är hennes misslyckande till att framhäva vilka de mer exakta påpekanden och diskurser som framhävs, som hade fungerat genom exemplifiering. Istället tas en mer kvantitativ analytisk ansats med numrering av antalet för och motargument. Ytterligare beskriver Iskra diskursiva utbyten men förhålls till att inte kunna exemplifiera hur dessa diskussioner skett, exempelvis om detta genomförts i formella eller informella sammanhang.

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att bidra till den övergripande forskningen av militära organisationer genom att studera hur diskurser om yngre officerare formas och skapar en bild av yngre officerares förmågor, svagheter och generella uppfattning. Den yttre relevans i hur uppfattningar konstrueras inom militära organisationer, skapandes ett narrativ som kan komma

²⁵ Nataliya, Bhinder. "The Reshaping of Professional Discourse among Young Military Leaders during the COVID-19 Pandemic in Ukraine", s. 95.

²⁶ Ibid., s. 91.

²⁷ Ibid., s. 94.

²⁸ Darlene, Iskra, M. (2007). "Attitudes toward Expanding Roles for Navy Women at Sea". *Armed Forces and Society*, Vol.33(2). <https://doi-org.proxy.annalindhbiblioteket.se/10.1177/0095327X06287883>, s. 203.

²⁹ Darlene, Iskra, M. "Attitudes toward Expanding Roles for Navy Women at Sea", s. 216-219.

³⁰ Ibid., s. 217.

³¹ Ibid., s. 215.

att ha påverkningar i praktiska handlingar. Mer specifikt syftar den här uppsatsen till att undersöka och beskriva diskurs, avseende nyexaminerade officerare och deras kategorisering, beskrivning och egenskaper inom Försvarsmakten. Detta för att skapa större förståelse om officerare på lägre nivåer samt undersöka om vilka faktorer som har inflytande i utformningen av dess representation.

Med detta syfte blir därav forskningsfrågan:

- ***Hur konstrueras attityder mot nyligen examinerade officerare i militära diskurser?***

1.4 Avgränsningar

Avgränsningar inom studien har skett vid flertal instanser. Den främsta avgränsningen har gjorts till tid, där empiriskt material samt tidigare forskning har förhållit sig till tidsperioden 2000 och framåt. Militär vetenskap och praktiska tillvägagångssätt har förändrats i takt med omvärldens förändring, att behandla diskurser från en tidpunkt för särskiljaktigt från nutiden, gör dem till icke jämförbara. Avgränsning har även gjorts i studiens design, förhållandes till en induktiv tolkande ansats, med teoretisk grund för metoden av diskursanalys förankrat i Michel Foucaults teori för genomförande av diskursanalys. Detta har gjorts med hänvisning till mångfaciteten i metoder för diskursanalys samt att möjliggöra operationella indikatorer som är i linje med det analyserade materialet och analysens ändamål, detta ansågs göras på bästa sätt genom en induktiv ansats.

Avgränsning i det empiriska urvalet har gjorts med att förhålla sig till internetpublicerade debattartiklar, insändare och blogginlägg som förhåller sig till diskussioner och åsikter gällande taktiska officerare och officerskåren inom enbart Försvarsmakten. Även tidningsartiklar har tillåtits under företeelsen att dessa publicerats märkta som insändare. Detta kommer med konsekvensen att generaliserbarheten för övergripande studien försämras, men görs med uppfattningen om att utbildning, sociala och hierarkiska konstruktioner inom militära organisationer är unika för länderna i fokus.

1.5 Begreppslista

1.5.1 Officersutbildning:

Officersutbildningen grundas idag inom regeringens inriktningar för Försvarshögskolan och den offentliga utredning som genomfördes 2003 för att akademiskt utveckla officersutbildningen³². Denna reform slutade i fastställande av akademiska och praktiska krav fastställda mellan Försvarsmakten, Försvarshögskolan och Regeringen och har sedan 2007 utformat officersutbildningen till en treårig utbildning om 180 högskolepoäng på Försvarshögskolan i samarbete med Militärhögskolan Karlberg som genomför delar av utbildningen³³.

1.5.2 Officerare:

De två grupper som utgör Försvarsmaktens officerskår är vid studiens utförande bestående av Taktiska officerare samt Specialistofficerare. Skillnaden mellan dessa är förhållande till deras

³² Regeringskansliet (2007-11-22) *Förordning (2007:1164) för Försvarshögskolan*.

³³ SOU. (2003:43). *Ett reformerat skolsystem för Försvarsmakten*. Statens Offentliga Utredningar. (S 78).

utbildning, arbetsuppgifter samt befattningar inom organisationen. Taktiska officerare utbildas idag vid Försvarshögskolan på officersprogrammet medan Specialistofficerare utbildas inom Försvarsmaktens respektive skolor, beroende på vilken inriktning individen önskar läsa. Befattningar och arbetsuppgifter mellan specialistofficerare och taktiska varierar även med taktiska officerare oftare innehåver övergripande chefsroller med specialister antagande roller liknandes med förvaltare eller ställföreträdare.³⁴

2. TEORI

2.1 Michel Foucault. *The archeology of Knowledge (1972)*

Inom diskursteori så är det enligt Peter Svensson en skiljaktigheten inom forskningsväsendet om vad som är den grundande idén inom vetenskaplig diskursanalys. Detta påvisas även inom de olika subkulturer och kategorier av diskursanalys som utgör den fullständiga metodologiska och teoretiska grunden³⁵. Denna studie nyttjar sig utav Foucaultiansk diskursanalys, med hänvisning till de under beskrivna avsikter, teoretisk kontexter och lämplighet som teorin består av. Trots att Foucault anses vara såväl en av de mest inflytelserika forskare inom sociologi och filosofi, medför även hans forskning en ganska stor mängd av komplexa uttryck och kopplingar, särskilt mellan diskursteori och krigsvetenskap.

2.1.1 Innehåll:

Foucault sammanfattar diskursteori som en vetenskaplig samling av uttryck och åsikter sedda som sanningsenliga, dessa uttryck existerar inte egentligen utan är enbart konsekvenser och upptaganden av diskurs³⁶. Foucault såg diskurser som något som formar våra idéer om vad som är sant och rätt i samhället, genom att koppla makt och kunskap³⁷. Dessa uttryck och påståenden kan vara sagda eller nedskrivna och kan bidra till att konstruera kunskap, uppfattning och diskurser inom strukturer i samhället och dess delar.³⁸

Diskurser är därav ett maktmedel enligt Foucault och en huvudsaklig bidragare till att distansera rätt från fel och på vilka grunder genom att diskurser bildar sanningar³⁹. Att analysera diskurser handlar inte bara om vad som sägs, utan också om vem som säger det, varför, och vilka följer det får⁴⁰. Foucault till skillnad från andra forskare och teoretiker var motstridig att konstruera en specifik metod för genomförande av diskursanalys utifrån hans metod⁴¹.

Foucault påpekar ytterligare i sin utformning av diskurs att det är i minsta omfattning lika viktigt vem som yttrar sig såväl som om vad. Auktoritet och maktinnehavande till följd av erfarenhet eller bevisad kunskap spelar en betydande roll i att utforma vilka individer som har ett större inflytande på en utsagd grupp eller ett helt område, exempelvis medicin.⁴² Enligt

³⁴ Försvarsmakten. (2017). *Vår militära profession*. Stockholm: Elanders Sverige AB, s. 37-46.

³⁵ Svensson, Peter. (2019-01-16). *Diskursanalys – Greppbar metod*. Studentlitteratur AB, s. 45.

³⁶ Foucault, Michel. (1982-09-11). *The Archaeology of Knowledge: And the Discourse on Language*. Knopf Doubleday Publishing Group, s. 205.

³⁷ Foucault, Michel. *The Archaeology of Knowledge: And the Discourse on Language*, s. 237.

³⁸ Ibid., s. 98.

³⁹ Ibid., s. 205.

⁴⁰ Ibid., s. 59.

⁴¹ Ibid., s. 288.

⁴² Ibid., s. 47-50.

Foucault är sanning inte något som finns av sig själv, utan något som skapas genom vilka idéer och påståenden som får ta plats⁴³.

Arkeologi beskriver Foucault sättet som han använder för att analysera diskurs, detta innebär att den sammanvävda kontexten av flertalet uttalanden, eller som Foucault beskriver, linjär utveckling och sanningen, inte är viktig. Med arkeologi menade Foucault en metod där man fokuserar på enskilda uttalanden och hur de passar in i ett större sammanhang, utan att leta efter en röd tråd eller absolut sanning.⁴⁴

I stället ligger vikten i de enskilda uttalanden och texter som är intressant, med de bakomliggande anledningar och strukturer som formar en specifik diskurs⁴⁵. Grammatik och utsagd betydelse är inte nödvändigtvis det som avgör en diskurs sammantagna innebörd.

En ytterligare viktig aspekt för Foucault är det som inte nämns, de diskurser och punkter inom kontexten för just det diskuterade ämnet, och om dessa har en särskild betydelse eller om detta är ansett som icke betydelsefullt för det ämnet och om det är ett förekommande fenomen inom flertalet diskurser inom samma huvudämne.⁴⁶

2.1.2 Betydelse:

De som bildas utav de sammantagna diskurserna och analyserna blir ett påvisande av ett visst nätverk av normativa uppfattningar och indirekta regler som antingen styr ett visst beteende inom särskilt institutioner men såväl mellan individer⁴⁷. Denna förmåga att analysera systematiska maktförhållanden hjälper till att framhäva inom organisationer hur särskilda idéer och uppfattningar bildas samt om dessa kan teoretiseras ha en specifik inverkan på organisationen i fråga. Vidare kan denna form av diskursanalys bidra till att analysera och utmana teman och uppfattningar som annars anses som sanningsenliga, att belysa hur individer som subjekt uppfattar och agerar på saker inom utvalt ämne till skillnad från enformiga objekt. I samband med detta innebär det en stor mängd komplexitet, eftersom teorin framställer sig som en analytisk metod⁴⁸, mer än en praktisk modell som är lätt att följa, måste då teorin kombineras med annan för att tillfoga en ytterligare konkret utgångspunkt för analysen. Diskursteorin betonar utifrån Foucaults mening att idéer och uttryck får sin grund i specifika sociala sammanhang, detta gör att de analyserade ämnena studeras i kontexten vald av forskaren, som inom studien måste göra den generaliserbar för ett större inomvetenskapligt sammanhang⁴⁹. För denna studie är detta officerskårer och inomorganisatoriska militära diskursen. Foucaults tankar passar särskilt bra när man tittar på hierarkiska organisationer, som militären, där makt och regler ofta styr vad som är möjligt att säga och göra.

2.1.3 Teorins lämplighet för studien:

Trots att Michel Foucaults teori inte grundar sig direkt i krigsvetenskap, utgör hans teori ett värdefull metodverktyg för denna studie. Detta i form av att den möjliggör analys av maktförhållanden och hur olika uttalanden och resultat i det empiriska materialet kan framhäva vad som anses som sanning. Teorin lämpar sig även i att Foucault fokuserade sin teori utifrån

⁴³ Foucault, Michel. *The Archaeology of Knowledge: And the Discourse on Language*, s. 99.

⁴⁴ Ibid., s. 21-38, 137

⁴⁵ Ibid., s. 50.

⁴⁶ Ibid., s. 139.

⁴⁷ Ibid., 214-218.

⁴⁸ Ibid., 93.

⁴⁹ Ibid., s. 139.

institutioner där maktförhållanden och uttryck för diskurs var kraftigt styrda efter vem som uttryckte dessa, och därav vem i slutändan uttalandena påverkade. Detta faller gott i linje inom krigsvetenskap där analys av militära organisationer är kraftigt reglerade utav hierarkiska system. Strukturen på studiens frågeställning gör att det är av intresse att studera de enskilda uttalanden och hur dessa i ett nätverk av diskurser utgör en bakomliggande uppfattad sanning, och därav möjliggöra eventuell utmaning av den. Detta går i linje med Foucault och det mål med diskursanalysen som är att ifrågasätta idéer och regler som vi tar för givna och se hur de påverkar både människor och organisationer.

3. METOD

3.1 Forskningsdesign

I syfte att analysera de olika argumenten gjorde över nyexaminerade officerares uppfattning inom organisationen nyttjar denna studie sig av en induktiv tolkande ansats. Varför studien nyttjar denna ansats grundar sig i vad diskursanalys innebär metodiskt. Diskursanalys handlar om belysande av olika sociala processer och bildande av sammanhang, i detta fall genom språk⁵⁰. Vidare så tillåter en tolkande analys en helhetsanalys och inte enbart en resultatåterspeglning av insamlad data, där teoretiska teman möjliggör att analysen bildar en tydlig tolkningsram för både forskaren och studieobjektet⁵¹. Även om kritik kan riktas mot att analysering av utsagor utan bakgrundsinförlivande kan skapa blindhet för själva utsagornas tillkomst och vad som ligger bakom⁵². Är analysering av makt och representation av subjekt möjligt då oavsett om de bakomliggande faktorerna kan ha haft en inverkan eller inte, är det själva utsagan och dess konsekvenser som är det intressanta⁵³.

Denna induktiva ansats genomförs i Studiens forskningsdesign struktureras genom att initialt struktureras operationella indikatorer utifrån en induktiv process utifrån empiriska materialet, där materialet analyserades med fokus på att identifiera mönster och teman som framträdde naturligt. Koderna utvecklas utifrån operationella indikatorerna genom en iterativ process. Denna kombination möjliggör en förankring av analysen i det empiriska materialet. Dessa koder nyttjas därefter inom analysen för att framställa teman för resultaten. En potentiell utmaning med den induktiva tolkande ansatsen är det finns en risk för subjektivitet i tolkningen, eftersom koder och teman växer fram organiskt utan en förutbestämd teoretisk ram⁵⁴.

Som ett resultat av såväl egna val av data som redaktionella fördomar, kan inte dessa resultat fullständigt generaliseras eller slutledas till att vara absoluta prevalenta attityder för hela organisationen. Dock det empiriska materialet och opinioner från andra typer av offentlig media under det undersökta tidsspännet, framstår att reflektera huvuddelen av debattargument från båda sidor.

Båda typer av publikationer erbjuder flertalet olika möjligheter för kommentarer och diskussion och inkluderar båda sidor av opinionsuttryckanden av olika diskussionsområden. Studien nyttjar sig inte utav jämförelse, i stället belysande av förekommande av uttalanden och beskrivelser inom empiriska materialet för att kollektivt analysera ifall fler övergripande teman

⁵⁰ Mats, Börjesson, Eva, Palmblad. (2007). *Diskursanalys i praktiken*. Malmö: Liber, s. 12.

⁵¹ Mats, Börjesson, Eva, Palmblad. *Diskursanalys i praktiken*, s. 14.

⁵² *Ibid.*, s. 48.

⁵³ *Ibid.*, s. 49-50.

⁵⁴ *Ibid.*, s. 31-33.

förekommer. George och Bennet förklarar att genomföra tematiska generaliseringar av resultat, innebär att studien måste tydligt definiera och kategorisera resultaten och i vilken utsträckning dessa är applicerbara, i relation till föränderliga faktorer. Mer förekommande är att nyttja enfallsstudier för att stegvis utöka generalisering av diverse studerade fenomen och teorier.⁵⁵

Logiken bakom att genomföra en diskursanalys på detta område är de strukturer som föreligger inom diskursanalys och hur dessa sammanfaller med studiens avsikt och frågeställning. Eftersom studiens frågeställning är uppstrukturerad på ett särskilt vis så faller den i likhet med **representationsfrågor** som är en typ av frågeställning inom diskursanalys. Med denna typ av frågeställning blir konsekvensen att analysens inriktning inte hur mycket som är objektiv sanning, i stället vilken verklighet som diskurserna framställer⁵⁶. Enligt Peter Svensson så kompletteras ofta representationsfrågor med **handlingsfrågor**, detta är fallet i denna studie såväl, genom att de sociala implikationer och betydelser som förekommer i analysen studeras för att analysera hur språkanvändning kan påvisa en eller flera sorters sociala konstruktioner utifrån hur språkets utformning visar sig inom studiens valda huvudämne⁵⁷.

Esaiasson et al. förklarar detta som att det teoretiska tillägget i relation till fallstudier förser sig bäst lämpade i relation till ämnet som studeras och studiens huvudsakliga forskningsfråga⁵⁸. Denna studie studerar militär diskurs och därav är studien ett fall av militära organisationers anpassning och utveckling, med specificering i hur diskurser reflekterar och driver förändring inom en krigsorganisation som möter förändrade värderingar, perspektiv över tiden.

3.2 Material

Materialet nyttjat inom studien består av olika inlägg av debattinlägg av längre karaktär än exempelvis uttryckande på sociala medier såsom X eller Instagram, som publicerats på debattforum på diverse hemsidor. Dessa hemsidor är öppna debattforum avsedda för att diskutera och yttra åsikter avseende frågor inom Försvarsmakten, dessa frågor placeras inom olika kategorier beroende på vad inlägget behandlar. De källor som nyttjas är:

1. Taktisk.se
2. Officerstidningen.se
3. Wisemanswisdoms.blogspot.com
4. Militärdebatt.com

Samtliga källor med undantag för Officerstidningen, uppger ej att de har en redaktion/moderering och inlägg kan publiceras med full anonymitet, därav kan inlägg publiceras av individer utan koppling till Försvarsmakten.

Urvalet av empiriska underlaget har skett genom att inledningsvis göra ett bredare urval och söka efter artiklar inom respektive källa som dök upp i samband med sökning på *Officerare* och *Nyexaminerade officerare*. Därefter har genomläsning gjorts och urval har avsmalnats till

⁵⁵ George, A L och Bennet, A. *Case studies and theory development in the social sciences*. Cambridge: MIT Press, 2005, s. 119-124

⁵⁶ Svensson, Peter. *Diskursanalys – Greppbar metod*, s. 80-82.

⁵⁷ Ibid., s. 84-86.

⁵⁸ Esaiasson, Peter, Gilljam, Miakel, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann, Wängnerud, Lena. (2017). *Metodpraktikan : konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Femte upplagan. Stockholm: Wolters Kluwer, s. 17.

inlägg vars innehåll behandlar och omnämner åsikter som är i linje med studiens operationella indikatorer.

Nyttjad empiri listas i kategorisk lista med tillhörande ursprung, titel, publiceringsdatum, källsort samt numrering (se tabell 3).

Nr	Titel	Publiceringsdatum	Ursprung	Typ av källa
1	<i>”Ut med det gamla, in med det nya”</i>	29-10-2023	Taktisk.se	Förstahandskälla
2	<i>”Ihärdighet kan se olika ut”</i>	02-10-2024	Taktisk.se	Förstahandskälla
3	<i>”Ödmjukhet framför allt”</i>	02-05-2020	Taktisk.se	Förstahandskälla
4	<i>”Förändringar i den framtida officersutbildningen”</i>	03-06-2021	Taktisk.se	Förstahandskälla
5	<i>”Otydlig ledning och destruktiv jargong”</i>	06-08-2024	Taktisk.se	Förstahandskälla
6	<i>”Förvandling men till vad?”</i>	06-09-2024	Militärdebatt.com	Förstahandskälla
7	<i>”Bristar i attityd och ambition”</i>	10-10-2024	Militärdebatt.com	Förstahandskälla
8	<i>”Officersutbildningen och dess reformbehov”</i>	16-07-2013	Wisemanswisdoms.blogspot.com	Förstahandskälla
9	<i>”Officersyrket- Kan vi öka både kvalitet och kvantitet?”</i>	18-04-2018	Wisemanswisdoms.blogspot.com	Förstahandskälla
10	<i>”Gör utbildningen till officer mer ändamålsenlig”</i>	12-12-2023	Officerstidningen	Förstahandskälla

Tabell 1. Lista över nyttjad empirisk data.

3.3 Källkritik

3.3.1 Äkthet

Äkthetskriteriet är nog det kriterium svårast att uppnå en god nivå med utvalda upphovsmakare. Även fast varje majoriteten av inlägg hänvisas till antingen direkta individer eller anonymiseras med deras grad och kunskapsnivå förtydligad, så finns det inget sätt att kontrollera och verifiera att upphovsmakarna är de individerna de utsäger sig att göra. Detta är dock motverkat av att de innehållet som texterna består av utgörs i stora fall av otillgänglig information eller fabricerad av utomstående källor och individer. Studien uppfattar ytterligare att upphovsmakarna är sakkunniga i sina erfarenheter och insikter genom de exempel de ger samt beskrivning av särskilda situationer. Även om det inte alltid sker referenser till officiell dokumentation så refereras stundtals publikationer från Försvarmakten.

3.3.2 Oberoende

Källorna uppstår sig enbart att uttrycka sig om personliga åsikter, med vissa artiklar byggandes vidare på andra för att belysa egna åsikter, bakgrunder eller tankesätt.

3.3.3 Samband

Samtliga utav källorna publicerades inom tidsspannet 2013-2024, detta gör att alla har en någorlunda god samband i tid. Detta trots att variabeln Försvarmakten har genomgått förändringar inom tidsspannet så är källorna tillräckligt nära varandra för att dessa inte ska ses som för särskiljaktiga. Trots att det har inom åren skett en teknologisk utveckling och förändringar av riktlinjer skiljer sig dessa inte tillräckligt för att det ska bedömas som en brist.

3.3.4 Tendens

Debattinlägg och andra inlägg inskickade av enskilda aktörer har en tendens att innehålla subjektiva åsikter som inte nödvändigtvis är grundad i vetenskaplig fakta, detta är dock inte ett problem för denna studie. Dessa tendenser till överdriv eller förstärkning av dessa aspekter har tagits i åtanke inom analysen. Källorna vidare innehåller inte samma argument grundade på samma grunder i större utsträckning vilket tyder på minskad tendens.

3.3.5 Sammantagen trovärdighet

Även om online forum kan variera i trovärdighet, med hur användarna verifieras och om redaktion förekommer så är de sammantagna källorna att se som trovärdiga för studien. Trots de brister och saknande som hade vart önskvärt är de källor som nyttjas för denna studie trovärdiga i deras roll för analys. Alla dessa källor är kända som seriösa plattformar för diskussion och yttranden, med en stor del av personal från alla delar av Försvarmakten som läser och nyttjar dessa, då det blivit en stor del i avsaknaden av tidskrifter som inte direkt publiceras av Försvarmakten.

3.4 Forskningsetik

Med anledning av att materialet är hämtat från allmänt tillgängliga källor, tillfaller inga extra etiska överväganden ur denna aspekt. Det är dock viktigt att påpeka att empiriska materialet innehåller huvudsakligen enskilda aktörers uppfattningar och beskrivningar, detta ställer krav på en forskare att tillfoga en medvetenhet om riskerna av subjektiv påverkan, detta även med att denna studie nyttjar en induktiv tolkande ansats vilket ställer krav på att hantera materialet med noggrannhet. Denscombe beskriver att etiska överväganden är genomgående för forskning, därav måste författaren ha förståelse för eventuell subjektiv förvrängning av materiel såväl som förståelse för ämnets betydelse⁵⁹. Forskningsetik innebär att resultaten som framställs av analys framhäver mer än vad ingående deltagare uppger⁶⁰. Samtidigt beaktas att forskning om krig och konflikter kräver särskild etisk känslighet, eftersom ämnet kan väcka starka känslor och involvera maktrelationer som bör hanteras varsamt.

4. ANALYS

⁵⁹ Martyn, Denscombe. (2017). *The good research guide (elektronisk resurs) for small-scale social research projects*. 6th ed. Maidenhead: Open University press, s. 8.

⁶⁰ Peter Esaiasson, Et al. *Metodpraktikan : konsten att studera samhälle, individ och marknad*, s. 354.

För att enklare kunna strukturera upp denna analys så skapas under-kapitel inom analysen förhållande till teman som framgår ur empiriska materialet, detta görs även i fallande prioriteringsordning. Analysen exemplifierar enbart enskilda uttalanden och inte fullständiga källorna, detta med anledning av att enligt de teoretiska hänvisningarna inte beblanda i för stor utsträckning med all omkringliggande text och inverkan, i stället sätts enskilda uttalanden av intresse i fokus.

4.1 OFFICERSPROGRAMMET

Inom ramarna för diskurser med utgångspunkt i officersprogrammet och de påverkningar som yttras förekommer det flertalet uttryck och åsikter.

”Det sägs att kadetter saknar ”grundläggande färdigheter” som alla officerare, oavsett försvarsgren eller tjänstegren, förväntas inneha. Nämligen striden och förmågan att leda den.”⁶¹

Artikeln ”*Ihårdighet kan se olika ut*”, som ovanstående citat är utdraget från, är en respons på en annan artikel⁶², i den förklarar författaren mycket av dennes uppfattningar om kadeters utbildningsprocess och hur deras utbildning påverkar senare yrkesutövande. Dessa uttryck ger en inblick i att författaren såväl som i flertalet andra källor, uttrycker det som att denne har en uppfattning om att denna typ av åsikt inom Försvarsmakten återfinns, dock inte uttryckandes att denne håller med eller inte. Istället uppmärksammas enbart att denna typ av åsikt finns inom organisationen. Författare uttrycker sig att dessa framtida officerare kan medföra goda aspekter, beroende på i vilken grad yrkesroller tillåter varierande förutsättningar. Detta indirekt framstå som ett förslag för att hantera eventuella konflikter.

I artikeln ”*Ödmjukhet framför allt*”, omfattar författarens åsikter problematik som föreligger inom rekrytering och utbildningen av officerare. Författaren anser, exemplifierat nedan; att mycket kritik tycks uppstå genom sammantagna individuella åsikter inom organisationen.

”Den mesta av kritiken mot Försvarsmakten ser nämligen ut att komma inifrån organisationen. Kanske gör det att den stundtals inte bara är extra syrlig, utan också repetitiv och utgår från det egna ”jaget”.”⁶³

Vidare så uttrycks det för ett uppfattat behov av variation och individuella egenskaper bland officerare och att dessa nyexaminerade officerare medför en positiv effekt i sin kunskapsmässiga mångfald, slutligen gynnades organisationen i helhet.

Inom flertalet källor återfinns diskursiva utsagor för åsikter gällande officersutbildningens slutresultat, de nyanställda fänrikarna, och de negativa attityder författare anser återfinnas gentemot utbildningen. Initialt är det viktigt att påpeka att vid flertalet tillfällen undviker flertalet författare att utsäga om åsikterna är personliga samt hur dessa åsikter grundats. Det förekommer flertalet uttryck som speglar nyexaminerade officerare som att de saknar kompetenser och kunskaper inom flertalet områden, dessa grundade utifrån officersutbildningen.

⁶¹ Modi. ”Ihårdighet kan se olika ut”. *Taktisk*. 2024-10-02.

⁶² Lukas, Holm. ”Ingen ihårdighet på Officersprogrammet”. *Militardebatt.com*. 2024-10-01. <https://militardebatt.com/2024/10/01/ingen-ihardighet-pa-officersprogrammet/> (Hämtad 2024-11-11).

⁶³ Modi. ”Ödmjukhet framför allt”. *Taktisk*. 2020-05-02. <https://www.taktisk.se/2020/05/02/odmjukhet-framfor-allt/> (Hämtad 2024-08-29).

”Därutöver har det ventilerats åsikter om att de nya fänrikarna saknar instruktörskompetens i basala saker så som att agera instruktör inom en rad vapensystem.”⁶⁴

”Det genomgående temat för klagomål kring officersutbildningen har varit att kadetterna saknar de kompetenser som efterfrågas ute på förbanden.”⁶⁵

Vidare så bildar uttryck en bild av generalisering bland officerarna, att samtliga skall kunna utföra samma uppgift. Detta givandes en bild av uppfattat behov av generalisering och minskat behov av särskilda kompetenser.

”Alla verkar överens om att officersprogrammet behöver förändras för att bättre förbereda kadetterna för det som komma skall, framförallt det initiala skedet som truppförande officer på GU.”⁶⁶

Författare uttrycker att det anses positivt även att förändringar sker, det underliggande blir dock att författaren framställer att de nyexaminerade i aktuellt läge inte når upp till de grundläggande förutsättningarna.

”Det är positivt att det genomförs en rad förändringar som på sikt ska garantera att fänriken har en grundläggande uppsättning av färdigheter direkt från skola.”⁶⁷

I en artikel, som framstår vara författad av en kadett vid Militärhögskolan Karlberg, uttrycks egna åsikter i replik mot en annan artikel, gällande officersutbildningens innehåll, utförande och effekten som den har på kadeters utveckling. Dessa uttryck ger indikation på att diskurser om nyexaminerade officerares kompetens utifrån Officersprogrammet är även påverkat av åsikter av de framtida officerarna. Initialt ger författaren uppfattningen att denne upplever att det är för låg nivå av hierarkisk ordning inom utbildningen, istället positivt refererande till annan utbildningsmetod. Författaren ger uttryck för att de kadetter vid skolan negativt påverkas av de officerare som utbildar dessa tillsammans med utbildningens begränsningar och ger flertalet förslag på hur förbättringar hade förändrat slutresultaten.

”Bemanningsuppdraget saknar idag den prestige och utmaning som exempelvis det amerikanska ”drill sergeant”-systemet har. Ett system som jag förvisso aldrig önskar se i Försvarsmakten, men som lockar motiverade individer.”⁶⁸

Flertal åsikter förekommer gällande uppfattningar om hur officersutbildningen åskådas inom Försvarsmakten och förslag till förändringar, bland annat i artikeln ”*Officersutbildningen och dess reformbehov*”, som krediteras till författaren Lars Rössle på Luftstridsskolan. Rössle bildar tydligt i sina utsagor att han uppfattar en negativ syn på officersutbildningen, där han beskriver hur delar av den akademiska sidan beskrivs inom Försvarsmakten som nästan irrelevant och försumbar i jämförelse med praktiska kunskaper.

⁶⁴ Modi. ”Förändringar i den framtida officersutbildningen”. *Taktisk.se*. 2021-06-03.

<https://www.taktisk.se/2021/06/03/forandringar-i-den-framtida-officersutbildningen/> (Hämtad 2024-08-30)

⁶⁵ Modi. ”Förändringar i den framtida officersutbildningen”. *Taktisk.se*. 2021-06-03.

⁶⁶ Ibid.,

⁶⁷ Ibid.,

⁶⁸ 231QRZN, Kadett. ”Replik: Brister i attityd och ambition”. *Militär debatt*. 2024-10-10.

<https://militardebatt.com/2024/10/10/replik-brister-i-attityd-och-ambition/> (Hämtad 2024-11-12).

”Tyvärr är den negativa synen på bildning i allmänhet och ”akademiseringen” i synnerhet något som präglar stora delar av dagens officerskår, inklusive många högre chefer.”⁶⁹

”Att hänga över böcker, fundera över abstrakta teorier och skriva uppsatser är enligt detta synsätt bara slöseri med tid. Ett sådant synsätt premierar inte framväxten av en kreativ och självständigt tänkande officerskår.”⁷⁰

Rössle beskriver hur han uppfattar detta synsätt som negativt påverkande, istället uppmuntrandes de positiva kvaliteter som nyexaminerade officerare i sitt tankesätt bidrar med till Försvarsmaktens tack vare de akademiska delarna av utbildningen. Samtidigt betonar Rössle likt flertalet andra författare att mer vikt måste läggas på praktiska kunskaper samt att vissa teoretiska delar av utbildningen inte borde försvinna, istället betonande att praktiska delar bör förekomma i större nivå och att teoretiska kunskaper bör vara i förhållande till de yrkesuppgifter som officerarna kan förvänta sig direkt efter examen.

”Det är min uppfattning att tyngdpunkten måste förskjutas till förmån för befattningsutbildningen och då även medge att kadetterna får tillfälle till förbandspraktik under utbildningen.”⁷¹

”Ambitionsnivån måste höjas och attityden förbättras. Det saknas en tydlig utvecklingstrappa för kadetternas praktiska förmåga inför VFU, och enstaka erfarna kadetter får ofta axla ansvaret för andras kompetensutveckling.”⁷²

Det förekommer även betoning på särskilda ämnen som författare anser ha en större roll inom utbildningen till förmån för framtida arbetsuppgifter. Teknologiska kunskaper exempelvis beskriver Fredric Westerdahl i sin artikel vara en viktig kunskap som de nyexaminerade officerarna bör besitta i större mängd.

”Tekniska och teknologiska kompetenser kommer officerare att behöva mer av, säkert lika mycket som samhällsvetenskapliga, för att kunna leda allt mer tekniskt komplexa system och förband.”⁷³

Vid flertalet tillfällen beskrivs en för stor diskrepans mellan de akademiska lärosäten och Försvarsmakten i målsättningar. Detta framhäver en bristande socialisering av vad målen skall vara och varför officerarna besitter just de kunskaper de gör.

”Försvarsmakten, som mottagare av grundutbildade officerare, och Högskoleverket, som bevakar uppfyllnad av krav för akademisk examensrätt, har olika perspektiv. Dessa är inte alltid samstämmiga, vilket innebär målkonflikter.”⁷⁴

4.2 KRIGETS KRAV PÅ OFFICEREN

⁶⁹ Rössle, L. ”Officersutbildningen och dess reformbehov”. *Wiseman's Wisdoms*. 2013-07-13. <https://wisemanswisdoms.blogspot.com/search?q=officersutbildningen+och+dess+reformbehov> (Hämtad 2024-09-03).

⁷⁰ Rössle, L. ”Officersutbildningen och dess reformbehov”. *Wiseman's Wisdoms*. 2013-07-13.

⁷¹ Ibid.,

⁷² 231QRZN, Kadett. ”Replik: Brister i attityd och ambition”. *Militär debatt*. 2024-10-10.

⁷³ Westerdahl, F. ”Gör utbildningen till officer mer ändamålsenlig”. *Officerstidningen*. 2023-12-12. <https://officerstidningen.se/gor-utbildningen-till-officer-mer-andamalsenlig/> (Hämtad 2024-08-30).

⁷⁴ Westerdahl, F. ”Gör utbildningen till officer mer ändamålsenlig”. *Officerstidningen*. 2023-12-12.

Överstelöjtnant Fredric Westerdahl, doktorand och lärare på Försvarshögskolan, beskriver i sin insändare hans åsikter om de förändringar som officersutbildningen bör genomföra för att skapa bättre förutsättningar för nyexaminerade officerare att leda militära förband. Att det finns ett behov av kunnsighet i att leda militära förband bland officerare är ett tydligt utlägg som blir en återkommande punkt inom flertalet källor, något som Westerdahl refererar till som kärnan inom officersyrket. Detta uttrycket kombinerar Westerdahl med åsikten att denna typ av förmåga och möjligheterna att utveckla den under officersutbildningen har förminskat i utbyte mot akademiska studier.

”Officersyrkets kärna, att leda militära förband, behöver därför göras till det viktigaste i utbildningen som helhet och i dess examinationer.”⁷⁵

”Det är hög tid att utbildningen till officer anpassas till det försämrade omvärldsläget, och därför främst prioriterar förmåga att leda i strid.”⁷⁶

”Förmåga att leda förband i strid med kombinerade vapen har tyvärr undanträngts i yrkesutbildningen för officerare, till förmån för teoretiska studier av krig som samhällsfenomen.”⁷⁷

Såväl uttrycken exemplifierade ovan som andra förekommande diskurser medför underliggande uppfattningen att nyexaminerade officerare inte besitter en godtycklig nivå i att leda militära förband. De kraven som officersyrket ställer, uttrycks bör vara något som genomsyrar utbildningen, med betoning på de praktiska kunskaperna, detta framstår vara en problematik då Westerdahl vid flertalet tillfällen beskriver teoretiska delar av utbildningen som icke rimliga för officerarnas direkt framtida befattningar.

”Att leda större krigsförband, som brigad och division, kräver en erfarenhetsbas med såväl egen yrkespraktik som därefter påföljande vidareutbildning.”⁷⁸

4.3 INDIVIDUALISERING OCH KOMMUNIKATION

Inom individualisering så framgår det att det skett en förändring inom Försvarsmakten, med varierade uppfattningar om hur väl dessa implementerade förändringar fungerar. Det återfinns uttryck om att det är en bristande socialisering mellan officerare, där snabba beslut tas och en ovilja att genomföra förbättringar eller förändringar, istället ledandes att motstridiga handlingar tas, som av författaren framstår som negativa. Dessa delar spelar in i diskurserna en roll att återskapa uppfattade situationen av sociala miljöer såväl som arbetsmiljöpåverkningar inom officerskåren.

”Visar det sig att kunskapen inte finns hos motparten går vi direkt till att döma individens förmåga och lämplighet som militär. Det fostrar inte en miljö där vi exponerar våra okunskaper och det leder inte till att skapa en lärande miljö.”⁷⁹

I en artikel ger författaren sitt uttryck om egna åsikter kopplat till personalproblem med utgångspunkt för de arbetsmiljöutredningar och hur dessa uttrycker sig. Auktoritet framstår

⁷⁵ Westerdahl, F. ”Gör utbildningen till officer mer ändamålsenlig”. *Officerstidningen*. 2023-12-12.

⁷⁶ Ibid.,

⁷⁷ Ibid.,

⁷⁸ Ibid.,

⁷⁹ Modi. ”Ut med det gamla, in med det nya”. *Taktisk.se*. 2023-10-29. <https://www.taktisk.se/2023/10/29/ut-med-det-gamla-in-med-det-nya/> (Hämtad 2024-08-29).

vara ett problem enligt författaren, som uttrycker sig att det är en inombords maktbalans som resulterar i att unga officerare byter arbetsplats, detta uttryck ger tolkningen av att författaren har åsikt att auktoritet, hierarkin och utmaningar inom auktoritetsutövande har en grav effekt.

”Tillsammans med en skev maktbalans mellan ung och gammal är det inte konstigt att yngre personal, som oftast är mer rörliga, väljer att lämna för andra förband eller arbetsgivare.”⁸⁰

Vidare så förekommer det flertalet uttryck som antyder på bristande socialisering, där det framstår uttryckas att kontinuerliga negativa ageranden i sociala utbyten sker. Informellt beteende beskriver författaren vara en stor faktor i negativa konsekvenser bland individer. ”I de bägge utredningarna framkommer det en problematik med att beslut fattas informellt ”i korridoren” eller på annat sätt mellan individer vilket i sin tur leder till att andra befattningshavare inte får information, upplever sin roll som otydlig och att deras arbete försvåras samt att spårbarhet saknas.”⁸¹

Artikeln ”Förvandling – men till vad?”, inkluderar flertalet uttryck som grundas i författarnas åsikter om de förändringar som gjorts inom Armén. Författarna namnger sig själva med både namn och grad. Initialt uttrycks det att det är riskabelt att genomföra stora förändringar inom handlingsprocedurer av individer för Försvarsmakten och en tolkad oro för att dessa förändringar inte är tillräckligt konkreta.

”Att öppna upp, inte bara för officerare utan för ”varje individ” i armén att bidra med tankar och åsikter i moderniseringen är ett radikalt grepp – men vad betyder det i praktiken?”⁸²

Kompetensmöjligheter uttrycker författarna finns på alla nivåer, som inom utsagor förespråkar en inkludering och ger flertalet konkreta förslag. Genom att författarna framstår ge förslag för att undvika konflikter (exemplifierat nedan).

”Vill man inkludera officerskåren kan ett alternativ vara att starta en bred arbetsgrupp, från generaler till sergearter, med dugliga, driftiga och framåtblickande individer.”⁸³

Det de olika diskurserna påvisar främst inom detta tema är att det är en förekommande socialisering som uppfattas inte vara centralt organiserad eller strukturerad, lämnandes istället det upp till enskilda individer och enheter. Dessa diskurser skapar även uppfattningen om att det är en förändring som fortgår sedan 2000-talet och att kommunikationen sker på delade vis mellan både enheter och individer, till längden att dessa olika handlingssätt skapar istället uttrycka negativa effekter.

4.4 ORGANISATORISK PROBLEMATIK

Följande diskurser sammantaget bidrar till att måla upp ett tema av övergripande organisatorisk problematik. Där diverse uttrycken och åsikter sammantaget skapar en diskurs om organisationen Försvarsmaktens invärtes problematik som inte är bestående av enskilda

⁸⁰ Modi. ”Otydlig ledning och destruktiv jargong”. *Taktisk*. 2024-08-06.

<https://www.taktisk.se/2024/08/06/otydlig-ledning-och-destruktiv-jargong/> (Hämtad 2024-08-29)

⁸¹ Modi. ”Otydlig ledning och destruktiv jargong”. *Taktisk*. 2024-08-06.

⁸² Dahlgren, J; Nisser, J; Severin, S; De Joussineau De Tourdonnet, P; Braw, A. ”Förvandling – men till vad?”. *Militär debatt*. 2024-09-06. <https://militardebatt.com/2024/09/06/forvandling-men-till-vad/> (Hämtad 2024-09-18).

⁸³ Ibid.,

individer, istället fokuserandes på grupperingar samt organisationens struktur och hur denna har en inverkan i utformningen av de nya officerarna.

”Det finns istället all anledning att titta på att gruppen officerare består av flera olika yrkesroller som kräver olika saker av individen. Risken är annars att vi placerar fel personer i fel befattningar där det i bästa fall innebär att individen underpresterar, i värsta fall drivs individen till att sluta.”⁸⁴

I exempelvis artikeln ”*Officersyrket-Kan vi öka både kvalitet och kvantitet?*”, skriven av en Ted Kullbrandt Tolestam, beskriver Tolestam flertalet åsikter gällande officersförsörjningen och den problematik som Tolestam upplever vara till följd av bland annat nedskärningar och åldersskillnader. Kullbrandt Tolestam uttrycker sig att hen har uppfattningar att till följd av de ökade produktionsvolymerna av officerare så har detta lett till en kvalitetssänkning bland officerare som påvisar en lägre nivå av yrkeskunskaper.

”Risken är dock att vi nu har valt en lösning som ökar produktionsvolymen, men minskar den faktiska yrkeskunskapen och på lång sikt möjligen försvårar problemen med att rekrytera till officersutbildningen.”⁸⁵

”Kontentan är att Försvarmakten har behov av en rad olika egenskaper som inte nödvändigtvis är generiska och fungerar överallt i organisationen.”⁸⁶

Dock förespråkar författare att inte samtliga av officerarna har kapacitet att gå in i yrkesrollen, istället påpekandes att dessa individer inte håller takten med det som krävs av dem samt att de inte tilldelas tillräckliga resurser både materiellt och verbalt stöd i form av handledning och stöttning. Ytterligare målas det upp en stärkt bild av ageranden som framtyder att författaren ser dessa ageranden och behandlingar som negativa.

”I vissa fall har individen helt enkelt inte de resurser som krävs för att kunna omvandla utbildningen till kunskap och hamnar efter direkt.”⁸⁷

”Oaktat är det en dyster bild som målas upp med ”ömsesidigt bristande tillit mellan generationer” och en ”[t]ystnadskultur och en dålig organisationskultur där viss jargong framkommer”.”⁸⁸

Inkludering och uppfattad spetskompetens kombinerat med vilja, framställs som den övergripande positiva effekten för vidareutvecklingen av officerskåren. Författarna exemplifierar med att framhäva ny teknologi som något som kanske borde inriktas till att användas av lägre grader av officerare, som beskrivs ha ett mycket större uppfattat intresse.

⁸⁴ Modi. ”Ihärdighet kan se olika ut”. *Taktisk*. 2024-10-02. <https://www.taktisk.se/2024/10/02/ihardighet-kan-se-olika-ut/> (Hämtad 2024-11-11)

⁸⁵ Kullbrandt Tolestam, T. ”Officersyrket – Kan vi öka både kvalitet och kvantitet?”. *Wiseman's Wisdoms*. 2018-04-18. <https://wisemanswisdoms.blogspot.com/2018/04/gastinlagg-officersyrket-kan-vi-oka.html> (Hämtad 2024-09-03).

⁸⁶ Modi. ”Ödmjukhet framför allt”. *Taktisk*. 2020-05-02.

⁸⁷ Ibid.,

⁸⁸ Modi. ”Otydlig ledning och destruktiv jargong”. *Taktisk*. 2024-08-06.

”Det kanske är så att yngre, hungrigare kollegor bör få pröva teknikens möjligheter och begränsningar? Det kanske inte är medelålders majorer som ska leda UAV-försök i armén, utan snarare unga sergearter eller löjtnanter med brinnande teknikintresse?”.⁸⁹

4.5 TVÅ AKTUELLA SKOLOR

De diskurser som bildar temat gäller uttryck och åsikter som målar upp officerskåren betåendes av två benämnda skolor av officerare, särskiljandes i deras utbildningsgrunder och erfarenhetsbank. Dessa diskurser tyder framförallt på framhävande av generalisering och de sociala brister som förekommer mellan de två benämnda skolorna, samt hur målas upp som två tydligt separerade grupper med inbördes konsekvenser.

Inom bland annat artikeln ”*Ut med det gamla, in med det nya*”, som uttalar sig om upphovsmakarens uppfattade anledningar till att negativa uttryck gjorts på hemsidor som X (tidigare Twitter), emot yngre befäl återfinns det flertalet utsagor. De initiala är en uppfattad auktoritetsutmaning emellan de två uttryckta åldersgrupperna, med en uppmålning av två separata grupper som särskiljer sig och uttrycks motstå varandra.

”Vad vi ser nu är två krafter som möter varandra, de som är från det gamla systemet och som tror sig ha allt att förlora på förändring, och de som är från det nya systemet som anser att myndigheten har allt att vinna på att förändras.”⁹⁰

Detta uttryck tolkas som negativ då det målas upp som att dessa två grupper innehaver en så pass stor diskrepans i uppfattningar att dessa ser ned på varandra. Författaren avslutar artikeln med att bedöma de äldre officerarnas oförmåga att vägleda och utveckla de yngre officerarna. Detta sätter en hård punkt på en uppfattning av vad konsekvenserna för dessa åsikter är.

”Allt det här sammantaget leder till att vi är usla på att mentorera och vägleda yngre kolleger. Vi förutsätter att de ska ha kunskapen, och saknar de kunskap är de inte dugliga i sin yrkesutövning.”⁹¹

Att ta vara på äldre officerares erfarenheter framställs i flera källor vara en nyckel för att på ett effektivare sätt kunna utveckla yngre officerare. Ytterligare så beskrivs sällan några positiva aspekter bland de yngre officerarna, istället fullständigt fokuserandes på deras behov och hur de äldre officerarnas erfarenheter kan hjälpa de yngre, istället för att framhäva hur lärdomar kan även ges från yngre officerare som kanske besitter kunskaper inte familjära för de äldre officerarna.

”Lösningen ger oss möjlighet att som organisation ta tillvara på den värdefulla erfarenhet som finns hos äldre befäl, samtidigt som det ger möjlighet att snabbt ge unga officerare den utveckling de behöver för att kunna ta nästa steg uppåt.”⁹²

5. AVSLUTNING

5.1 Slutsatser

⁸⁹ Dahlgren, J; Nisser, J; Severin, S; De Joussineau De Tourdonnet, P; Braw, A. ”Förvandling – men till vad?”. *Militär debatt*. 2024-09-06.

⁹⁰ Modi. ”Ut med det gamla, in med det nya”. *Taktisk.se*. 2023-10-29.

⁹¹ Ibid.,

⁹² Kullbrandt Tolestam, T. ”Officersyrket – Kan vi öka både kvalitet och kvantitet?”. *Wiseman's Wisdoms*. 2018-04-18.

I detta kapitel presenteras de sammanställda centrala teman och hur varje separat tema konstrueras. De teman som presenteras är grundade utifrån de resultat som framgår av analysen. Dessa tre teman är att se som sammanställda resultat av analysens flera mindre tematiska kapitel och sammanställer analysens resultat i slutsatser. Det återfinns flertalet liknelser inom samtliga tre teman utifrån analysen. Båda sidor och framkommande inom empirin adresserar forskningsområdet utifrån ett krigsmässigt alternativ såväl som ett fredsmässigt. Dessa tre teman presenterar de resultat ur analysen där kapitel 5.1.1 grundas huvudsakligen i resultaten från kapitel 4.1 **Officersprogrammet**, medan kapitel 5.1.2 samt kapitel 5.1.3 grundas i resultaten ur de övriga teman som framgår inom analysen.

5.1.1 UTBILDNING

Utifrån analysen är det väldigt tydligt att en utav de största faktorerna som bidrar till såväl åsikter som problematik, nästan till grunden att det kan sammanfattas som en syndabock, är officersutbildningen. Vid flertalet punkter inom empirin så utgår författaren alternativt nämner som en huvudsaklig punkt hur officersprogrammet lägger grunden för de nyexaminerade officerarna. Det görs tydligt såväl att de egenskaper de besitter idag i flertalet fall kan relateras till den utbildning som de har fått, samt även påpekas de skillnader som vart till följe av akademiseringen av utbildningen. Dessa resultat skapar ett tema där utbildningen är en stor grundstomme i hur officerare får sin basis att senare bli dömda på inom Försvarmakten.

Förespråkare till fördelar som kommer med utbildningen till officer är i likhet med det föränderliga omvärldsläget och förändringar som har skett i världen av teknologi och diplomatiska byten samt interaktioner inom allianser. De hänvisar vid flertalet tillfällen till de förmågor som unga officerare idag besitter antingen naturligt genom uppväxt i en mer moderniserad värld eller till de fördelar som innehållet inom utbildningen erbjuder. Ytterligare förespråkas om de fördelar som utbildningen ger i form av breda och stundtals vaga riktlinjer och förmåga att hantera större operationer, fenomen och bedömningar.

Utifrån analysen framstår det att motståndare till utbildningens resultat förespråkar att utbildningen har legat på felaktiga grunder och att den inte är i relevant nivå för det arbete som officerarna förväntas utföra i de närmsta åren vid anställning efter examen. De förespråkar ytterligare att andra områden bör ta mer plats då det uppfattas som att de förmågor de uppvisar till följd av utbildningen inte är tillräckliga för att direkt börja jobba, istället behövs vidareutbildning, där läggs en stor vikt på beprövad erfarenhet och praktisk förmåga som saknas. Vidare är ett frekvent förekommande argument att det inte finns tillräckligt med möjligheter för praktisk utveckling under VFU och under delar av utbildningen i Försvarshögskolan (FHS) regi, denna praktiska kunskap beskrivs vid flertalet tillfällen som vital och förödande vid avsaknad.

Något som båda sidor förespråkar är att en förändring på utbildningen bör göras, dock misslyckas båda sidor att framföra konkreta argument om vad dessa förslag är, istället förespråkandes av utbildningsmetoder sedda ur ett samtidigt gott och negativt ljus, med referenser till bland annat det amerikanska utbildningssystemet.

5.1.2 SOCIALA UTBYTEN OCH INDIVIDER I KOLLEKTIVET

Inom analysen återkommer det flertalet beskrivelser såväl som exempel på sociala interaktioner samt åtgärdande, som föreslås för att bekämpa samt beklaga differenser inom hur sociala

interaktioner sker. De slutsatser som presenteras inom detta tema är grundade i resultat från kapitel 4.3 samt kapitel 4.5.

Den mest förekommande punkten är att det framstår vara ett inomorganisatoriskt problem som framställer en problematik i uppfattning om de olika nivåerna av officerare, detta även vid flertalet tillfällen argumenteras uppfattningarna vara grundade i åldersvariabler, där stereotyper och egenskaper tillskrivs en viss åldersgrupp utan att förklara på vilka grunder attityderna bildas. Vidare så beskrivs det hur flertalet av sociala utbyten har skett, där det framstår vara begränsat i omnämnande till icke uppstyrda och spontana interaktioner. I dessa situationer föreslås det i flertalet källor att flera utav de sociala interaktionerna uppstår i skiljaktigheter i hantering och uppfattning av den hierarkiska strukturen inom Försvarmakten, med både argument för att yngre officerare inte anser vara lika lojala mot den såväl som argument att hierarkin inte tillåter diskurs att förekomma och istället försummas till ledlydighet och effektivism.

Ytterligare så förespråkas det hur det förekommer sig en uppfattad delning inom officerskåren, där det uttalas vara en uppfattning om delningar mellan äldre officerare såväl som yngre officerare, med en uttalad särskiljaktighet som skapar två individuella grupperingar inom officerskåren. Konflikthantering till följd av sociala problem är ett förekommande ämne där förslag förekommer i olika former, dock misslyckas samtliga källor att exemplifiera eller referera till metoder som gett positiva resultat. Detsamma gäller avsaknaden i reformation eller förslag till förändringar för att motverka på de argumenterade problemen.

5.1.3 FÖRSVARSMAKTENS BEHOV

Följande slutsatser är en tematisk sammanslagning utav de resultat som framgår inom analysens kapitel 4.2 samt kapitel 4.4. Dessa slutsatser sammanställer de resultat som påvisas inom analysen samt tar de resultaten och konkretiserar dem från att belysa en eller flera källors uttrycka åsikter och utsagor, och omvandlar dessa till slutsatser, likt övriga slutsatsernas teman.

Det främst förekommande argumentet för både förespråkare och motståndare av hur officerare utbildas och deras kunskaper gåendes in i Försvarmakten är hur deras kunskaper, vilja och sätt att hantera yrkes- och praxisutveckling är hur dessa ställer sig i förhållande till Försvarmaktens behov. Förespråkare argumenterar för att nyexaminerade officerare förhåller sig bättre till Försvarmaktens generella inriktning till förändring och anpassning för nya förutsättningar, med referenser till både omvärldshantering inom samhället samt internationella händelsers nuvarande betydelse för militär förmåga. Vidare så förespråkas det att nyexaminerade officerare i kombination med erfarna äldre officerare kan ges förutsättningar för att driva Försvarmakten i en mycket positiv riktning med möjligheter att placeras i befattningar som gynnar individens utveckling såväl som yrkesutövning. I flertalet instanser så belyser även resultatet i analysen om vikten av mentorering och utnyttjande av erfarenheter, dock så i flertalet fall refereras detta tillbaka till stereotypa åsikter och bristande sociala kunskaper som negativt påverkar möjligheterna.

Motståndare argumenterar för att i för många fall bland nyexaminerade officerare frångår utvecklingen och förslagen till förändring för långt ifrån Försvarmaktens yrkeskärna och kärnverksamheten som ska utövas av officerarna, och att det är denna mer praktiska kunskap som argumenten är för Försvarmaktens behov. Vid dessa fall förekommer det förslag om förändringar som skulle öka mängden med erfarenhet i utbyte mot förändringar i utbildningen.

Det omnämns i flertalet argument om ett behov av nyexaminerade officerare att nå upp till en basnivå i krav för officerare, dock förklaras det aldrig vad denna kravnivå innefattar såväl som om den är överskridande för alla typer av förband och enheter. Uppmålningen av Försvarsmaktens behov varierar inom empirin främst i relation till vilken nivå som diskuteras, dock är den mest förekommande på lägre förbandsnivåer som pluton och kompani, där kärnverksamheten argumenteras enbart är förhållen till att leda strid och förband i krig.

5.1.4 SUMMERING RESULTAT

Debatterna utifrån de empiriska källorna visar liknande argument såväl som ensamstående över en tidsperiod som innehållit mycket enskilda händelser och större förändringar som refereras till. De olika argumenten på båda sidor tydliggör flertalet åsikter, varierande i betoning bland upphovsmakarna över inflytandet det uttryckta beteendet har för officerskåren och Försvarsmakten. Det är sällan som argument görs med hänvisningar till konkreta lösningar eller vederläggningar för att belysa båda sidor på ett kritiskt sätt. En punkt att påpeka är att ingen utav de analyserade källorna gör referenser till egna erfarenheter eller föreskriver de nyttjade exemplen med att dessa är utifrån egna erfarenheter eller upplevelser.

Resultaten påvisar flertalet olika åsikter om nyexaminerade officerare och hur deras kompetens eller avsaknaden i förmågor och kunskaper uppfattas. Dessa varierar mellan starkt positiva och starkt negativa, med innehållet fallandes i linje med de förklaringar och grunder behövande för att placera uttalandena i studiens koder för analys.

5.2 Diskussion

Utifrån resultatet är det mycket som påstås och argument genomförs med grunder utifrån flertalet påtalade förmågor, kunskaper och orsaker bland de nyexaminerade officerarna. Det är viktigt att påpeka initialt att inom resultatet är det vid flertalet tillfällen som argument och åsikter hänvisas till de resultaten inte direkt anknutna till officerarna utan istället att officerarna blir ett utlopp för argument emot systemet inom Försvarsmakten och FHS. Det framstår vara flera anledningar som inte påpekar att officerarna är i sig dåliga eller befäster svagheter som direkt korrelerade till officerarna ifrån erfarenhet, istället ofta kopplas attribut till Försvarsmakten själva, som genom organisationens utformning av exempelvis utbildning, skapar förutsättningarna för senare resultat. Fortgående kvarstår argumenten för nyexaminerade officerare vara rotade i rädsla för frångående ifrån Försvarsmaktens kärnverksamhet och huvudsakliga syfte som kan motverkas med vidare engagemang i uppgifter och utbildning inom områden uppfattade som beskrivs som absolut gynnsamma. Ytterligare en viktig punkt att nämna här är att många argument hänvisas till områden där förbättring och utveckling beskrivs mycket mer påtagligt och tydligt, med strid och ledning som kan bedömas mycket tydligare än påtalade abstrakta teoretiska kunskaper. Dock är det viktigt att se hur dessa resultat är en produkt av individuella åsikter och antaganden, detta är inte nödvändigtvis reflektion på en helhet eller heller sanningsförankrat, trots detta är det viktigt eftersom resultaten påvisar en särskild diskurs.

Betydelsen av denna studie är att den analyserar diskurs utifrån en militär organisation i förändring och västerländsk kultur och stat. Som tidigare nämnt är forskningsproblemet nyexaminerade officerare ett fall av ledarskap inom militära organisationer och militär-sociologiska effekter och orsaker. Att kunna genom forskning bidra till att belysa ett av de sätt som normativa, sociala och slutligen organisatoriska åsikter och utövande konstrueras, medger

detta ett konstruktivt och vetenskapligt sätt att vidare analysera såväl egna organisationen som andra, då ett bidrag till krigsvetenskap i form av diskursanalys är en del inom krigsvetenskapliga forskningens mångsida natur. En aspekt av denna är den sociologiska delen utav militära organisationer, som denna studie bidrar till då går att anse i forskning om hur militära organisationer, för denna studie Forsvarsmakten konstrueras på ett socialt plan.

För att återkoppla och besvara frågeställningen: ***Hur konstrueras attityder mot nyligen examinerade officerare i militära diskurser?*** Slutsatserna och dess teman utifrån analysens resultat visar att det finns flertalet olika påverkansfaktorer, dessa sammanfattas till tre huvudsakliga teman:

- Utbildning: Hur utbildningen har bidragit eller dikterat utrustningen av den nyexaminerade officerens kunskapsbank och yrkesförmåga, på både positiva och negativa sätt.
- Sociala utbyten: Hur de olika varianterna av sociala interaktioner har en kontinuerlig och ständig inverkan på hur officerarna i yrket uppfattas i relation till den behandling de både möter och utstrålar. Samt vilka hanteringsmetoder och åtgärder som görs för att förmedla uppfattningen om antingen allvar eller förkastning av åsikter.
- Forsvarsmaktens behov: Hur nyexaminerade officerare förhåller sig till de egna uppfattade kraven som Forsvarsmakten ställer på officerare utifrån egna uppfattningar och åsikter alternativt utifrån officiella dokument och skrivelser. Ytterligare hur nyexaminerade officerare står i relation till de kunskaper och erfarenheter som de äldre officerarna anses bidra till i organisationen.

För att återkoppla till ursprungliga problemformuleringen, slutsatserna bidrar att påpeka en fortgående påverkan av officerskåren och militära organisationen, främst genom att analysens resultat framhäver både försummande och acceptans av förändringar i officerares utformningar. Inom detta fall är dessa i stora anknytningar till Officersprogrammet där resultat verkar indikera på att diskursen handlar om att Officersprogrammet i större utsträckning utbildar officerare som saknar förmåga i större utsträckningar än diskurs om kompetensbrister trots att officerare genomgått Officersprogrammet. Även om precisa påverkansfaktorer och konsekvenser inte alltid kan definieras eller påvisas kan dessa vara bidragande faktorer till destruktiv arbetsmiljö. Slutsatserna förevisar och exemplifierar även hur socialisering inom militära organisationer har en inverkan i verksamhetsnära instanser, t ex genom den yttrade tveksamheten i att hantera olika praktiska system och metoder för strid. Detta även i samband med att socialisering och kommunikation sker inte enbart i personliga utbyten, diskurser digitalt har satt ett fotavtryck kan påstås bidra till uppfattningen om nyexaminerade officerare. Det påvisas vid flera instanser i resultaten att officerare refereras till den tidpunkten som är aktuell för argumentet som görs, både i form av erfarenhet såväl som tid, omvärldsläge och teknologisk utveckling. Det görs inga tydliga påpekande om specifika generationsgrupper utöver att benämningar som äldre och yngre officerare förekommer frekvent. Generationsskillnader framstår bidra till att formatera uppfattningen genom att det stundtals målas upp som ett strukturerat ramverk av vad som omfattar officersyrket, professionen och militär förmåga utifrån erfarenheter och tidigare strukturer.

Det primära att diskutera inom studiens design och hur den kan ha påverkat resultatet är först att iaktta att denna studie nyttjar sig av diskursanalys med en kvalitativ induktivt tolkande ansats. Så länge oundvikliga uttalanden och formatering av dessa förekommer måste de

underliggande teman och diskursiva konstruktionerna utgöra ramverket för hur dessa analyseras. Genom att studien använder sig av Foucaultisk metod för diskurs, förhindrar studien att eventuellt framställa annorlunda resultat, än om den nyttjat sig av en annan vetenskaplig teoretisk form av diskurs. Vidare kan resultatet vara föränderligt genom författarens egna tolkningar av empiriska materialet, även om detta har motverkats genom triangulering och analysering av data i enskilda fränkopplade former i linje med de teoretiska metoddirektiven av Foucault. Om förändringar skulle göras hade dessa varit att utöver den använda typen av empiriska källor, inkludera intervjuer med individer aktiva inom Försvarsmakten för att ytterligare försäkra och fördjupa analyseringen av uttalanden.

För att återkoppla till den tidigare forskningen så finns det mycket liknelser i typen av resultat, uppfattade konsekvenser och centrala teman. I likhet med Bhinders studie framstår liknande påföljder i form av föränderliga typer av kommunikation och vilken som framstår vara den föredragna. Samtidigt återfinns likheter med Røisliens resultat om hur det både påvisas och uppfattas som att det stundtals kan ske skiljaktigheter stora nog för att skapa problem i planering och utförande av arbetsuppgifter⁹³.

Inom anseendet av studiens relevans för officersyrket, är militära organisationer alltid i behov av att tillföra och framför allt behålla sin personal. Att kunna påvisa komplikationer eller behov i syfte att förhindra eller förbättra förutsättningar för att skapa bättre inomorganisatoriska kulturer och sociala normer.

5.3 Vidare forskning

Det finns flertalet förslag som kan göras för att bygga vidare på denna studie. Den främsta är att förbättra generaliserbarheten genom att genomföra komparativa studier på andra länders militära myndigheter och undersöka ifall kulturella skillnader förekommer. Ett annat förslag är att genomföra en regressionsanalys avseende teknologiska införanden inom Försvarsmakten utöver vapensystem och hur dessa har påverkat organisationen genom implementering eller försummande genom åren. Detta kan inkludera system för kommunikation, personalärenden eller digitalisering/automatisering av tidigare analoga arbetsuppgifter. Ett ytterligare förslag är att studera hur olika typer av officerare ser på innovation och förslag till förändringar inom Försvarsmakten utifrån intervjuer och interna exempel. Hur förslag till förändringar eller nya innovationer omhändertas inom organisationen för att vidareutveckla utföranden av operationer och hur militära organisationer förhåller sig till internt lärande. Fokus kan vara på hur olika förband och nivåer av grader lär sig av varandra och vilka strategier som är mest effektiva. En sådan studie kan hjälpa till att identifiera bästa praxis för att integrera nya idéer och ageranden och utveckla övergripande ledarskap, organisationskulturen och operativ effektivitet. Sammanfattningsvis är möjligheterna goda för att vidare forska om officerskårer, olika diskurser och kommunikationssätt för att vidare utveckla den vetenskapliga grunden för militära organisationer och officerskårer.

6. KÄLLFÖRTECKNING

⁹³ Hanne Eggen, Røislien. "When the generation gap collides with military structure: The case of the Norwegian Cyber Officers", s. 39.

6.1 Artiklar, böcker och empiri

Bhinder, Nataliya. (2022-01-24). "The Reshaping of Professional Discourse among Young Military Leaders during the COVID-19 Pandemic in Ukraine". *Arab World English Journal 2nd Special Issue on Covid 19 Challenges*. DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/covid2.6>

Börjesson, Mats, Palmblad, Eva. (2007). *Diskursanalys i praktiken*. Malmö: Liber.

Dahlgren, Johan; Nisser, John; Severin, Siemon; De Jousseineau De Tourdonnet, Philip; Braw, Andreas. "Förvandling – men till vad?". *Militär debatt*. 2024-09-06. <https://militardebatt.com/2024/09/06/forvandling-men-till-vad/> (Hämtad 2024-09-18).

Denscombe, Martyn. *The good research guide (elektronisk resurs) for small-scale social research projects*. 6th ed. Maidenhead: Open University press, 2017.

Esaiasson, Peter, Gilljam, Miakel, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann, Wängnerud, Lena. *Metodpraktikan : konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Femte upplagan. Stockholm: Wolters Kluwer, 2017.

Foucault, Michel. (1982-09-11). *The Archaeology of Knowledge: And the Discourse on Language*. Knopf Doubleday Publishing Group.

Försvarsmakten. (2017). *Vår militära profession*. Stockholm: Elanders Sverige AB.

George, A L och Bennet, A. *Case studies and theory development in the social sciences*. Cambridge: MIT Press, 2005.

Holm, Lukas. "Ingen ihärdighet på Officersprogrammet". *Militardebatt.com*. 2024-10-01. <https://militardebatt.com/2024/10/01/ingen-ihardighet-pa-officersprogrammet/> (Hämtad 2024-11-11).

Kullbrandt Tolestam, Ted. "Officersyrket – Kan vi öka både kvalitet och kvantitet?". *Wiseman's Wisdoms*. 2018-04-18. <https://wisemanswisdoms.blogspot.com/2018/04/gastinlagg-officersyrket-kan-vi-oka.html> (Hämtad 2024-09-03).

Ledberg, K, Sofia. *Officeren, Staten och Samhället*. Nordic academic press, 2019.

M, Iskra, Darlene. (2007). "Attitudes toward Expanding Roles for Navy Women at Sea". *Armed Forces and Society*, Vol.33(2). <https://doi-org.proxy.annalindhbiblioteket.se/10.1177/0095327X06287883>

Modi. "Förändringar i den framtida officersutbildningen". *Taktisk.se*. 2021-06-03. <https://www.taktisk.se/2021/06/03/forandringar-i-den-framtida-officersutbildningen/> (Hämtad 2024-08-30)

Modi. "Ihärdighet kan se olika ut". *Taktisk*. 2024-10-02. <https://www.taktisk.se/2024/10/02/ihardighet-kan-se-olika-ut/> (Hämtad 2024-11-11)

Modi. "Otydlig ledning och destruktiv jargong". *Taktisk*. 2024-08-06. <https://www.taktisk.se/2024/08/06/otydlig-ledning-och-destruktiv-jargong/> (Hämtad 2024-08-29)

Modi. "Ut med det gamla, in med det nya". *Taktisk*. 2023-10-29. <https://www.taktisk.se/2023/10/29/ut-med-det-gamla-in-med-det-nya/> (Hämtad 2024-08-29).

Modi. "Ödmjukhet framför allt". *Taktisk*. 2020-05-02. <https://www.taktisk.se/2020/05/02/odmjukhet-framfor-allt/> (Hämtad 2024-08-29).

Nilsson, Joel; Österberg, Johan. (2022-10). "Professional Socialization During Restructuring: A Study of Workload and Career Time". *Armed forces and society*, Vol.48 (4). DOI: 10.1177/0095327X21102225

Røislien, Hanne Eggen. (2015-10). "When the generation gap collides with military structure: The case of the Norwegian Cyber Officers". *Journal of military and strategic studies*, Vol.16 (3). ISSN: 1488-559X

Regeringskansliet (2007-11-22) *Förordning (2007:1164) för Försvarshögskolan*.

Rössle, L. "Officersutbildningen och dess reformbehov". *Wiseman's Wisdoms*. 2013-07-13. <https://wisemanswisdoms.blogspot.com/search?q=officersutbildningen+och+dess+reformbehov> (Hämtad 2024-09-03).

SOU. (2003:43). *Ett reformerat skolsystem för Försvarsmakten*. Statens Offentliga Utredningar.

Svensson, Peter. (2019-01-16). *Diskursanalys – Greppbar metod*. Studentlitteratur AB.

Westerdahl, Fredric. ”Gör utbildningen till officer mer ändamålsenlig”. *Officerstidningen*. 2023-12-12. <https://officerstidningen.se/gor-utbildningen-till-officer-mer-andamalsenlig/> (Hämtad 2024-08-30).

231QRZN, Kadett. ”Replik: Brister i attityd och ambition”. *Militär debatt*. 2024-10-10. <https://militardebatt.com/2024/10/10/replik-brister-i-attityd-och-ambition/> (Hämtad 2024-11-12).

6.2 Tabeller

Tabell 1: Lista över nyttjad empirisk data.